

ZÁSADY SPRÁVANIA SA CYKLOTURISTU V PRÍRODE

Horský bicykel predstavuje pre mnohých ľudí zábavu a dobrodružstvo. Pre iných ľudí však predstavuje jazda na horskom bicykli nočnú moru - pre ochranárov je to neprimeraný vpád do ekosystému, ktorý chráni. Pre výle trúkov a turistov je to ohrozenie ich voľného a bezpečného pohybu po cestách a chodníkoch. Zostavili sme pre to zásady zodpovedného bicyklovania v horách, ktorých respektovanie zníži negatívny vplyv cykloturistiky na živú a neživú prírodu a ľudí v nej.

V záujme ochrany prírody Vám ponikame niekoľko zásad správania sa cykloturistu v prírode. Skúsmie si ich osvojiť.

1. Pamäťaj, že si zodpovedný za svoje konanie!

Nech už jazdiš po verejných alebo súkromných cestách, po zväzniciach či chodníkoch, v dedine alebo v meste - vždy si zodpovedný za svoju jazdu. Jazdi rovnáne, ohľadupne a neriskuj. Horský bicykel a jeho jazdec je predmet s vysokou hmotnosťou a zotrvačnosťou, ktorý zanecháva stopy na prostredí, ktorým jazdi, pri kolízii zraňuje a dokonca zabíja! Je neskoro uznáť chybu, keď sa už stane nehoda alebo keď poškodiš niečo cezné.

Nezabudni, že tvoj pohyb v prírode upravujú zákony (najmä *Cestný zákon*, *Zákon o ochrane prírody a krajiny*) a ich neznalosť ťa neospravedlňuje!

2. Pamäťaj, že aj Ty vytváras obraz cykloturistov a horských cyklistov!

Cyklistika v prírode je novým fenoménom, na ktorý si nie všetci zvykli a ktorý - ako všetko nové - budi nedôveru. Keď niekoho na trase stretnes, snaž sa preto vytvoriť vždy dobrý dojem. Respektuj iných užívateľov trasy, daj im viedieť, že ideš, pozdrav sa, usmej sa, podakuj, prehod slovko-dve. Vždy, keď je to možné, jazdi v malých skupinách do 5 osôb - meň tým zaťažuješ prírodu aj ľudí v nej.

Ak jazdiš v chránenej oblasti (chránená krajinná oblasť, národný park a pod.), aktyvne si vyhľadaj všetky pokyny a pravidlá, ktoré správcovia týchto oblastí vydali a respektuj ich. Dodržiavaj pokyny *Stráže prírody*.

3. Jazdi pírimeranou rýchlosťou!

Prímeraná rýchlosť je nevyhnutnou podmienkou zodpovednej jazdy v prírode. Volná príroda nie je pretekárská dráha. S pomál vždy, keď nemáš absolútny prehľad o situácii pred tebou (zatáčka, kríky, dav ľudí, autá...) a keď neviďas kam ideš (najmä pri odbočovaní), bud pripravený kontrolované zastaviť. Ak jazdite v skupine, nechajte išť jedného "predjazdcu" viac vpred, aby vás vopred upozornil na prípadné prekážky a problém, ktoré skupina potom reaguje pomalej a komplikovanejšie ako jednotlivci.

Obmedz jazdu po úzkych chodníkoch a ak po nich predsa leň jazdiš, neblokuj kolesá pri brzdení, nevybočuj z chodníka a jazdi pomaly lesné chodníky sú klukaté, s krátkym pohľadom dopredu, kedykolvek sa môže prudko zmeniť smer jazdy, objaví spadnutý strom, v listí skrytá haluz, kedykolvek môžeš stretnúť iného milovníka prírody či nejaké zvieracie.

4. Respektuj chodcov!

Chodci a piesi turisti sa vydali na výlet, aby strávili pekné chvíle v pokojnej prírode. Predstav si, aký šok pre nich musí byť, ak sa na nich vyrúti na úzkom chodníku alebo ak ich rýchlosťou blešku predbehneš pri zjazde dole zvážnicou. Preto vždy, keď stretnes chodcov, nezávisle na tom, či na úzkom chodníku alebo širokej lesnej ceste, daj im viedieť, že ideš (pokrikom, zvončekom), daj im viedieť, že ich vidíš (spôsobom jazdy), spomal až zastav, výhni sa (ale nie mimo chodník), usmej sa a podakuj. Vždy predpokladaj, že deti a psi ti vbehnú do cesty.

5. Respektuj kone!

Kôň sa pri stretnutí s cyklistom môže zlaknúť a splašiť. Nie je asi potrebné vysvetľovať, aké nešťastie sa potom môže pribidiť. Vždy, keď stretnes koňa, idúceho oproti ZASTAV a nechaj ho prejsť! Ak koňa dobehneš zo zadu, spomal, z dostatočnej vzdialnosti oznám jazdcovi, že ho ideš predbehnuť a respektuj jeho pokyny! Usmej sa a prihovor sa aj koňovi - kludné slovo ho upokoji, ubezpečí ho, že nie je ohrozený.

6. Respektuj divú zver!

Mysli na to, že príroda je domovom zvierat. Napriek tomu už nie je veľa oblastí, kde môžu pokojne žiť. Ak sa pohybujete v prírodnom prostredí, snaž sa preto správať tak, aby si ruší ich život čo najmenej. Pohybuj sa najmä po frekventovaných cestách a trasách, kde zvieratá prítomnosť ľudí očakáva. Ak zvieratá stretnes, nesnaž sa k nemu priblížiť či chytiť ho (a to ani mládša). Zastav a podľa možnosti ho pokojne obid' alebo sa vráť a použi inú cestu.

str.9

Osobitne opatrný a ohľaduplný bud' v oblastiach, kde žijú veľké šelmy (napríklad medved', vlk či rys). Výskyt veľkých šelmy v našich lesoch je pre Slovensko veľkou výsadou a je úlohou nás všetkých zachovať tento stav. Navyše veľké šelmy sú pre teba nebezpečné.

Pri stretnutí s medvedom sa odporúča zastaviť sa, prihovoriť sa mu hlbokým hlasom a pomaly sa mu vyhnúť. V nijakom pripade sa nesnaž priblížiť k mláďatám. V pripade útoku sa odporúča lahnúť si bruchom na zem, pokriť nohy k brade a hlavu si chrániť rukami.

Zvieratá potrebujú pokoj najmä na jar a na jeseň a tak dodržuj sezonne uzávierky lokalít. Nejazdi v lese ani skoro ráno, večer a v noci.

7. Jazdi jemne!

Jazdi vždy tak, aby si nemuseš blokovať kolesá pri brzdení. Blokovanie kolies je jedným z najťažších ubližení prírode rozrušuje povrch, pomáha vzniku eróznych rýh, výmolov a kaluží, urýchľuje odnos materiálu z chodníka či cesty. Najmä v prudkom klesaní so zraniteľným povrhom môžeš svoj bicykel radšej preniesť. Je to prejavom twojej uvedomenosť a nie malej technickej zdarnosti.

8. Jazdi najmä po cestách!

Trasu si naplánuj tak, aby si jazdil najmä po cestách s pevným povrhom, ktorými sú lesné a polné cesty, účelové komunikácie, asfaltové cesty. Na takýchto cestách nemá horský bicykel takmer žiadny negatívny dopad na prírodu. Jazdu po chodníkoch obmedz na nevyhnutnú mieru a ak je to možné, mimo chodníkov a cest nejazdi všobec!

9. Respektuj počasie!

Ak je to možné, nejazdi v prírode po daždi či na jar. Aj keď ťa to po zime ťahá opäť von, uvedom si, že vtedy je príroda najzraniteľnejšia! Začína sezónu radšej naberať kondičie na cestách. Po daždi a na jar nejazdi po lúkach, mimo cest a chodníkov! Premočený pôdny a rastlinný pokryv je mimoriadne zraniteľný a tvoja jazda ho môže nenávratne poškodiť.

10. Nevybocuj z chodníka či cesty!

Nevyboc z chodníka či cesty prispievaš tak k jeho neželanému rozširovaniu, poškodzovaniu pôdneho a rastlinného krytu a k erózii. Nevybocuj sa kameňom a nerovnosťam horského bicykla krykle sú konštruované na najťažšie podmienky. Ak ti vadi voda či blato, radšej ani neopušťaj asfaltové cesty, pretože vyhýbanie sa mlákam a rozbaňeným úsekom mimo chodníku nie je správne. Ak sa vyhýbaš ľudom, tak iba v rámci chodníka či cesty keď sa nezmestíš, zastav a nechaj prejsť chodcov popri tebe. Neskracuj si zatačky, nevytváraj nové chodníky, skratky, paralelné dráhy a odbočky!

11. Zachovaj prostredie v stave v abom si ho našiel

Nemeň prírodné prostredie odstraňovaním vegetácie, kameňov, úpravou vodných tokov a pod. Ak pri svojom výlete prechádzas cez ohradu, necaj bránu otvorenú alebo zatvorenú tak, ako si ju našiel. Všetko, čo si do prírody doniesol, aj odnes. Všetky obaly, fláše, papiere či použité súčiastky odvez v batohu či v brašniach. Odvez si svoj odpad sám aj v pripade, že pri odpočívadle či táborisku najdeš smerný kôš alebo kontajner.

12. Jazdi správne vystrojený!

Vždy používaj prilbu! Bez prilby význe zväčšuješ problém pre seba a pre tých, ktorí sa ti v pripade poranenia hlavy snažia pomôcť. Každé poranenie hlavy je vážne! Vždy maj tiež pri sebe preukaz totožnosti, pre ukaz zdravotného poistencu a označenie krvnej skupiny. Maj pri sebe mobilný telefón v prírode už zahraničí veľa životov, ušetril veľa finančných prostriedkov za záchranné akcie a uľahčil riešenie kolíznych situácií a problémov.

Nauč sa opravovať bicykel a vždy maj potrebnú výstroj a náradie zo sebou. Ak sa vydáš ďaleko do prírody, aj malý defekt, ktorý si nevieš opraviť, môže vysútať zbytočnú záchrannú akciu, ktorá zaťažuje aj prírodu a ľudí.

